

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς στο πολυπολιτισμικό σχολείο

Περιλήψεις

7, 11 & 14 Ιουνίου 2012

2^ο Γενικό Λύκειο Καισαριανής

Προβλήματα συμπεριφοράς και κοινωνικής ένταξης των μαθητών

Δρ. Ιωάννης Μακρής

Επιστημονικός Συνεργάτης ΑΣΠΑΙΤΕ – Αθήνας

makrisconductor@yahoo.gr

Οι συγκρουσιακές σχέσεις που αναπτύσσονται στο σημερινό σχολείο, τόσο σε οριζόντιο επίπεδο (μεταξύ των μαθητών) όσο και σε κατακόρυφο (μεταξύ μαθητών και καθηγητών) έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση προβλημάτων συμπεριφοράς καθώς επίσης και των προβλημάτων κοινωνικής ένταξης.

Η εκδήλωση μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς ενός μαθητή μπορεί να έχει πολλές ερμηνείες και να είναι αποτέλεσμα σωματικών, ψυχολογικών, κοινωνικών ή περιβαλλοντικών αιτιών και γενικότερα δηλαδή γεγονότων που διαδραματίζονται γύρω από το παιδί και αλληλεπιδρούν με αυτό. Η ηλικία επίσης ως αποτέλεσμα ωρίμανσης αποτελεί ένα σημαντικό κριτήριο διαφοροποίησης και κατηγοριοποίησης αυτών των προβλημάτων.

Ο εκπαιδευτικός καλείται κάθε φορά να αναπτύξει διαφορετικές τεχνικές προκειμένου να αντιμετωπίσει μια «δύσκολη» περίπτωση. Το σίγουρο όμως είναι ότι τα παιδιά που φέρονται αρνητικά είναι αποθαρρυνμένα ή μέσα από την αρνητική συμπεριφορά αποβλέπουν σε οφέλη (π.χ. αναγνώριση, κ.ά). Πιο αναλυτικά, ένα παιδί ή ένας έφηβος που επιδεικνύει ανικανότητα ή αρνητική συμπεριφορά δεν έχει εμπιστοσύνη στις ικανότητές του, δεν πιστεύει ότι μπορεί να ανήκει με θετικό τρόπο στο κοινωνικό σύνολο. Συνεπώς, η αρνητική συμπεριφορά των παιδιών και των εφήβων - αν δεν πρόκειται για διαταραχή - έχει σκοπό την άτυπη προσοχή, την υπεροχή, την εκδίκηση ή την επίδειξη ανικανότητας. Εκλέγοντας έναν ή περισσότερους από τους τέσσερις σκοπούς τα παιδιά ή οι έφηβοι πιστεύουν ότι μπορούν ν' αποκτήσουν σημασία ή μπορούν να ανήκουν.

Τόσο η εκπαιδευτική Ψυχολογία όσο και άλλοι εφαρμοσμένοι κλάδοι της Ψυχολογίας, αφού αντλήσουν τα δεδομένα τους από αυτή, μπορούν να προσφέρουν πολλά στο χώρο του Σχολείου. Η συμπεριφορά ενός μαθητή μπορεί να λάβει διαφορετικές διαστάσεις οι οποίες είναι πάντα σε συνάρτηση με στοιχεία της προσωπικότητας του. Οι παράγοντες που εντείνουν τις διαταραχές της συμπεριφοράς μπορεί να είναι πολλές φορές ο ίδιος ο μαθητής και η «διαφορετικότητά» του, η οικογένεια, το σχολείο και ο δάσκαλος. Το «κλειδί» μιας καλής διαχείρισης του μαθητικού δυναμικού από πλευράς εκπαιδευτικού είναι να γνωρίζει τι συμβαίνει και ποια είναι τα αίτια - γιατί ενοχλείται από μια συγκεκριμένη συμπεριφορά, ποιος έχει το πρόβλημα - και τι είναι σημαντικό οφείλει να πράξει, έτσι ώστε να μπορεί να εμποδίσει την εμφάνιση προβλημάτων. Στο πλαίσιο αυτό ο εκπαιδευτικός πρέπει να θέσει σαφείς στόχους για μια αποτελεσματική διαχείριση της τάξης, καθώς επίσης να ενίσχυσει, τον αυτοελέγχο, την αυτονομία, την ενσυναίσθηση και την υπευθυνότητα των μαθητών.

Βιβλιογραφία:

- Κάτσικας Χρ., Πολίτου Ε. (2005). *Τσιγγάνοι, Μειονοτικοί, Παλιννοστούντες και Αλλοδαποί στην ελληνική εκπαίδευση. Εκτός «τάξης» το «διαφορετικό»*. Αθήνα: Εκδ. Gutenberg. Διαπολιτισμική Παιδαγωγική.
- Miller Kath., (2006). *Οργάνωση & Επικοινωνία. Προσεγγίσεις & Διαδικασίες*. Αθήνα: Εκδ. Δίαυλος.
- Καλατζή- Αζίζι Αν., Ζαφειροπούλου Μ.(2010). *Προσαρμογή στο Σχολείο, πρόληψη και αντιμετώπιση των δυσκολιών*. Αθήνα: Εκδ. Ελληνικά Γράμματα.
- Τριλίβα Σ., Αναγνωστοπούλου Τ., Χατζηνικολάου Σ. (2008). *Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος... Απλά διαφορετικός, Ασκήσεις ευαισθητοποίησης στη διαφορετικότητα για παιδιά Δημοτικού και Γυμνασίου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσαγγούρας Ηλ. (2002). *Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας, Η Σχολική Τάξη, Χώρος- Ομάδα- Πειθαρχία-Μέθοδος*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.

Διαχείριση συγκρούσεων στο σχολικό πλαίσιο - Αποτελεσματική επικοινωνία

Άκης Γιοβαζολιάς

Επίκουρος Καθηγητής Συμβουλευτικής Ψυχολογίας

Στην προσπάθειά του να βρει μια θέση μέσα στο σχολικό πλαίσιο, το παιδί χρησιμοποιεί διάφορους τρόπους: μερικές φορές προσπαθεί με τη συμπεριφορά του να κερδίσει την προσοχή των άλλων, άλλες πάλι προσπαθεί να δείξει τη δύναμή του, άλλοτε επιθυμεί να τιμωρήσει ή να «πατίσει» με βία, και άλλοτε να δείξει την ανεπάρκειά του. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν το παιδί και τους στόχους της συμπεριφοράς του για να μπορέσουν να το βοηθήσουν και να το καθοδηγήσουν ώστε να γίνει ευτυχισμένο και καλά προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις της κοινωνίας. Μια απαραίτητη προϋπόθεση για να συμβεί αυτό είναι η εδραίωση μιας καλής επικοινωνίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων.

Τι σημαίνει όμως σωστή, αποτελεσματική επικοινωνία και πώς επιτελείται; Σωστή επικοινωνία σημαίνει ότι ακούμε και ερμηνεύουμε το μήνυμα του παιδιού έτσι όπως εκείνο το εννοούσε. Η σωστή επικοινωνία επιτελείται όταν η διαπροσωπική αλληλεπίδραση ακολουθεί κάποιους κανόνες. Δηλαδή, η αλληλεπίδραση στηρίζεται στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τη συμπεριφορά και τις πράξεις του παιδιού, στην απόφασή μας για το πώς θα αντιδράσουμε και θα δράσουμε σε αυτές και στον τρόπο με τον οποίο θα αντιληφθούμε την αντίδραση του παιδιού στις δικές μας ενέργειες. Δηλαδή, η αλληλεπίδραση ξεκινάει από την αντίληψη, προχωράει στην απόφαση για τον τρόπο με τον οποίο θα δράσουμε και καταλήγει στην ίδια τη δράση, ενώ παράλληλα αντιλαμβανόμαστε την αντίδραση του παιδιού στις δικές μας

ενέργειες. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται σε κάθε είδος διαπροσωπικής αλληλεπίδρασης και παρέχει το πλαίσιο μέσα στο οποίο οι άνθρωποι χτίζουν και διατηρούν σχέσεις.

Στο συγκεκριμένο σεμινάριο θα γίνει προσπάθεια ώστε οι συμμετέχοντες να ενδυναμώσουν την ικανότητά τους στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού πλαισίου για τους μαθητές τους, με σκοπό την πρόληψη αλλά και παρέμβασή τους σε συγκρουσιακές καταστάσεις εντός του σχολικού πλαισίου. Έμφαση θα δοθεί στην εξοικείωση με αποτελεσματικούς τρόπους επικοινωνίας με τους έφηβους μαθητές τους.

Βιβλιογραφία:

Κούρτη, Ε. (1995) *Διαπροσωπική επικοινωνία: Θεωρητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Μάγια.

Μαλικιώση-Λοϊζου, Μ. (2001). *Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Πολεμικός, Ν. & Κοντάκος, Α. (Επιμ.) (2002) *Μη-λεκτική επικοινωνία. Σύγχρονες θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Satir, Virginia. (1989) *Ανθρώπινη επικοινωνία*. Αθήνα, Δίοδος.

Τριλίβα, Σ. Chimienti, G. (1998) *Πρόγραμμα ελέγχου των συγκρούσεων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Weare, K. & Gray, G. (2000). *Η προαγωγή της ψυχικής και συναισθηματικής υγείας στο σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.